

ФУНКЦІОНУВАННЯ КОНЦЕПТУ «РОЗУМІННЯ» В УКРАЇНСЬКІЙ МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ

Остапчук Я.В.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Стаття присвячена реконструкції концепту **РОЗУМІННЯ** на матеріалі лексикографічних джерел та вибірки із творів сучасної української літератури. Концепт **РОЗУМІННЯ** є комунікативно релевантним концептом української концептосфери і репрезентований багаточисельним номінативним полем та складною когнітивною структурою. Встановлено основні мотивуючі ознаки, що відображають механізм формування та подальшого розвитку концепту. Проаналізовано шляхи виникнення розуміння. Простежено кореляцію концепту **РОЗУМІННЯ** з концептами **ЗНАННЯ, РОЗУМ, ДУМКА, ТОЧКА ЗОРУ, СПІВЧУТТЯ**.

Ключові слова: картина світу, мовна картина світу, концепт, концептуальний аналіз, номінативне поле, когнітивні ознаки.

Постановка проблеми. Домінуючим напрямком сучасних лінгвістичних досліджень, зокрема в україністиці, є спроба реконструкції духовного універсу представників різних культурно-історичних спільнот. Виявлення і аналіз універсальних категорій, що визначають доміанти людської свідомості, неможливі без вивчення мовної картини світу, в якій відображений образ світу певного етносу. Властивий мові спосіб концептуалізації дійсності є з одного боку, універсальним, з іншого – національно специфічним. Будь-яка мова своїм лексико-семантичним складом відображає як основні параметри універсальної картини світу (сприймання її фрагментів носіями мови, ідентифікування та оцінювання), так і національно своєрідні, зосереджені на виявленні особливого, самобутнього, неповторного, значущого для історії та культури окремого народу. Як зазначає Ю. Апресян «носії різних мов сприймають світ крізь призму своїх мов», що дає змогу стверджувати, що мовна картина світу втілює в собі зафіксований у мовних формах спосіб світосприйняття і світобачення певного народу [1, с. 39].

Мовну картину світу визначають як спосіб відбиття реальності у свідомості людини, що полягає у сприйнятті цієї реальності через призму мовних та національних особливостей, притаманних мовному колективу, інтерпретацію навколишнього світу за національними структурно-концептуальними канонами [7, с. 156].

Одним із шляхів реконструкції мовної картини світу є аналіз концептів як «оперативних змістових одиниць пам'яті, ментального лексикона, концептуальної системи і мови мозку (*lingua mentalis*), усієї картини світу, відображеної в людській психіці» [4, с. 36], тобто концепт це своєрідна одиниця мисленнєвої діяльності, квант структурованого знання.

Взаємозв'язок концептуальної та мовної картини світу вмотивований схожістю їхніх внутрішніх структур: концептуальна картина світу може бути організована у вигляді ідеальних когнітивних моделей, а мовна – у вигляді тезаурусу, окремі блоки якого схожі з семантичними, асоціативними та тематичними полями. Система концептів формує в собі картину світу, де відображається розуміння людиною дійсності, формується особливий концептуальний малюнок,

котрий є основою людського світосприйняття, тобто визначається певний досвід людини, який формує концепт.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження, здійснені провідними українськими мовознавцями С. Єрмоленко, В. Жайворонком, В. Кононенко, А. Мойсієнком, Н. Слухай, Ж. Соколовською, О. Снитко, Т. Радзівською та ін., стали вагомим теоретично-лінгвістичне підґрунтям для аналізу універсальних та національних концептів як лінгвально-ментальних феноменів, різноаспектного дослідження фрагментів картини світу, інтерпретування смислотвірних концептуальних структур на тлі дискурсних просторів.

До апробованих у сучасній лінгвістиці методів концептуального аналізу належить аналіз семантичного простору слова-імені концепту, яке репрезентує, вербалізує та об'єктивує концепт із зазначенням реалізації слова та його функціонування на різних рівнях мови: при дослідженні словникових дефініцій, з'ясуванні етимології, визначенні семантичної структури та можливості її розширення в текстах різної стилізованої та жанрової приналежності, виявленні словотвірних потенцій слова, вивченні входження слова до фразеологічних одиниць, з'ясуванні синтагматичних зв'язків, тобто сполучуваності з іншими словами у реченні.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Осмислення і розуміння світу є невід'ємною частиною мисленнєвої та мовної діяльності. Феномен розуміння ізоморфний таким глобальним категоріям, як мислення, свідомість, пам'ять, усвідомлення, знання. Подібно до інших абстрактних явищ, розуміння має когнітивну природу, відображаючи зв'язки та закономірності, що існують в світі та свідомості індивіда. За його допомогою відбувається процес набуття знань та уявлень, узагальнення людського досвіду, організуються пізнавальні властивості. Проблема особливостей вербального наповнення та закономірностей функціонування концепту **РОЗУМІННЯ** в мовній картині світу українців не втрачає актуальності і потребує уваги з боку дослідників, оскільки його всебічний аналіз дає змогу пояснити процеси категоризації світу, механізмів відзеркалення у мові внутрішньо рефлексивного досвіду народу.

Метою пропонованої розвідки є аналіз вербальної реалізації концепту **РОЗУМІННЯ** на матері-

алі лексикографічних джерел та вибірки з творів української літератури, що дасть змогу простежити сукупність значень мовних засобів, що номінують концепт, та виявити основні когнітивні ознаки, що його формують. **Об'єктом** дослідження є мовні одиниці для позначення концепту. **Предметом** – здатність вилучених одиниць вербалізувати концептуальні ознаки зазначеного концепту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Концептуальний аналіз співвідноситься з семантичним аналізом, оскільки полягає у фіксації та тлумаченні найбільш частотних семантичних сполучень, що містять інформацію, релевантну для семантичного опису імені. Концептуальний аналіз є логічним продовженням семантичного, але якщо для семантичного аналізу достатньо виявити перелік елементів, що залучені до структури значення, то при концептуальному аналізі ці елементи повинні бути співвіднесені між собою і об'єднані у складі певної (схемної) структури.

Як зауважує В.І. Кононенко, аналіз концептів на семантичному рівні суттєво відрізняється від власне семантичного. Семантичний підхід передбачає встановлення набору значень слова в його відношеннях з іншими словами, тоді як мета когнітивного підходу – виділення смислу, що включає часом досить широке знання. Концептуальний аналіз полягає й у вивченні когнітивних категорій – предикатності, означуваності, процесуальності, тобто врахуванні субстантивних, ад'єктивних і дієслівних позначень у їх взаємодії [3, с. 114].

Концепт **РОЗУМІННЯ** належить до універсальних категорій людства, оскільки він репрезентований якщо не у всіх, то у більшості культур та мов світу. Однак аналіз мовних засобів вираження концепту у певній мові дає змогу простежити закономірності структуралізації концепту, експлікувати його смислове наповнення, визначити ступінь вербалізації; вивчити множинність і різноманітність засобів реалізації концепту, що відкриває перспективи окреслення закономірностей національно-мовного вираження та кваліфікації його частотності та регулярності.

Засобами вербалізації концепту на мовному рівні можуть виступати лексичні, фразеологічні, паремійні одиниці чи дискурс. Концептуальний аналіз полягає у фіксації та інтерпретації смислу цих одиниць. Метою концептуального аналізу є моделювання концепту та встановлення його зв'язків з іншими концептами, що здійснюється шляхом не лише опису смислів кожного окремого слова, але й визначенням специфіки цілого концептуального поля і логічних відношень між його компонентами [2, с. 184].

Основними етапами дослідження концепту є побудова номінативного поля, аналіз та опис семантики мовних засобів, що входять в номінативне поле концепту, когнітивна інтерпретація результатів опису семантики мовних засобів – виявлення когнітивних ознак, що формують досліджуваний концепт як ментальну одиницю. Номінативне поле концепту визначаємо як сукупність мовних засобів, які об'єктивують концепт, що має комплексний характер, беручи до уваги, що концепт вербалізується в мові різноманітними засобами – лексичними та фразеологічними одиницями, структурними та позиційними схемами речень, текстами та сукупностями текстів.

В номінативне поле концепту входять його номінації – ключове слово та його синоніми. Як зазначає М. Скаб, окрім прямих номінацій концепту-образу, до поля належать його похідні та метафоричні номінації, контекстуальні синоніми, лексикографічні тлумачення, фразеологічні одиниці, паремії, суб'єктивні словесні дефініції, що включають ім'я концепту, яке найповніше виражає його основний зміст [5, с. 129]. Побудова номінативного поля здійснюється на основі використання різноманітних лексикографічних джерел: тезаурусних, синонімічних, тлумачних, етимологічних, фразеологічних словників. Компонентний та дескриптивний аналіз словникових дефініцій є важливим етапом вивчення структури концепту, оскільки лексична система, репрезентована у словниках, є відображенням специфіки мовної картини світу.

Концепт **РОЗУМІННЯ** є актуальним та комунікативним релевантним концептом української концептосфери і репрезентований багаточисельним номінативним полем та об'ємною когнітивною структурою.

Аналіз словникових дефініцій субстантиву *розуміння* в Академічному тлумачному словнику дав змогу виділити основні мотивуючі ознаки, що відображають сам механізм формування та подальшого розвитку концепту: «дія за значенням *розуміти*»; «погляд, точка зору»; «знання, досвід у чому-небудь; уявлення про щось»; «зміст, значення чого-небудь» та додаткові «те саме, що розум» [6, с. 841].

РОЗУМІННЯ сприймається як універсальна операція мислення, пов'язана із засвоєнням нового змісту, включенням його в систему традиційно складених ідей і принципів. Розуміння забезпечує встановлення зв'язку розкритих нових властивостей об'єкта пізнання з уже відомими суб'єкту, формування операціонального сенсу нових властивостей об'єкта і визначення їх місця і ролі в структурі розумової діяльності. Розуміючи щось, людина наділяє змістом об'єкти соціально-культурної та природної реальності й вводить їх тим самим у звичний світ.

Зрозуміти щось можна, самотійно пояснивши собі суть явища; вникнувши в пояснення іншої особи; проаналізувавши набір певних даних. Наприклад, у реченні *За тією межею починалося інше життя, яке я, здавалося, назавжди викреслила із своєї пам'яті. Це вже тільки тепер розумію, наскільки абсурдно заперечувати те, що трапилося одного дня, вже безвідносно скільки років тому* (Л. Демська) суб'єкт досягає розуміння шляхом самотійного аналізу явища і співвіднесення з попереднім досвідом. У реченні *Ви знаєте, я тепер за вашою посильною допомогою справді глибоко усвідомила, що наробила тут безліч дурниць і неймовірно вам напсувала* (В. Козаченко) розуміння приходить за допомогою іншого суб'єкта. У реченні *Обійшовши в розпуці чимало безлюдних провулків, я нарешті збагнув, що треба зразу починати від старого сусіда Захарка* (О. Довженко) розуміння є аналізом даних.

Аналіз фактичного матеріалу засвідчує різні шляхи виникнення розуміння. Так, розуміння може виникати на основі знань і роздумів суб'єкта: *Він довго думав і вагався, поки зрозумів, що друзі були праві*. На те, що розуміння є ре-

зультатом тривалого і складного процесу мислення, вказує уживання прислівників **тільки зараз, тільки тепер**: **Тільки зараз** вони зрозуміли і відчували, що вони втратили (О. Довженко); **І тільки тепер (після довгих роздумів)** лісник збагнув, що його піддурих оцей жовтодзьоб: у підземеллі ж, окрім луни, нікого нема (М. Стельмах). У наведених прикладах розуміння є наслідком ґрунтового аналізу, порівняння, співвіднесення з попереднім осмисленням суб'єктом наявних даних. Розуміння репрезентується як процес, про що свідчить уживання фазового предиката **починати**: Він **почав розуміти**, що розпорядок гарний тільки тоді, коли його сам до себе з доброї волі прикладаєш, і що це річ дуже прикра, коли його прикладають до тебе інші (В. Підмогильний); Він **почав розуміти**, що дотеперішнє життя немудре, сільське, де всі питання прості і надто практичні, було чимось відмінним від тих днів, що він розпочав в місті (В. Підмогильний), причому процес розуміння не співвідноситься з фазовим предикатом **закінчити (припинити, перестати)**: *Я припинив розуміти, що ви казали неправду.

Однак розуміння може мати характер «освянення», тобто усвідомлення факту проходить без попередніх роздумів, суб'єкт усвідомлює факт миттєво: З гострою прозорливістю, яку дає злочинцеві крайня його ницість або звирячий егоїзм досвідченого вбивці, він **одразу збагнув**, що смерть прийшла до нього в незвичайному вбранні (О. Довженко). Вочевидь, у такому випадку важливу роль відіграє інтуїція рецепієнта.

Поштовхом до розуміння може слугувати деталь екстралингвістичного середовища: (1) Він з першого погляду зрозумів, що перед ним безвільний боягуз [Савка], якого темна камера й нічні катування майже доконали (В. Козаченко); (2) З цих слів, з сміючого тону їх, він зрозумів, що сподобався (О. Довженко); (3) Я зрозумів, проте, по тону, яким зі мною говорилося, що Сталін обурений мною, а за ним і Хрущов, що вони по невмінню прощати ніколи мені не забудуть помилку «України в огні» (О. Довженко); (4) Вислухав кілька усних похвал за свої оповідання і зрозумів тоді, що став рівний серед рівних; самолюбство його потішилось, але душа німувала (В. Підмогильний). Так, у першому реченні розуміння стало наслідком візуального спостереження суб'єкта: можна припустити, що рухи, міміка, погляд очей співрозмовника видала його сутність (він – безвільний боягуз), у другому і третьому реченнях – інтонації співрозмовника, в четвертому – схвальних відгуків товаришів.

Розуміння може виникати на основі аналізу цілісної ситуації, що розгортається на очах суб'єкта: Зняковілий господар розвів руками, показав на верстат з нап'ятою на кросна основою і зрозуміла Марія, що вбогий її власник, і купив він собі рабину певне, лише для того, аби прожити за килими якийсь там день (Р. Іванчук). У наведеному реченні розуміння виникло на основі аналізу вихідних даних.

Мовний матеріал засвідчує, що розуміння може мати раціональний характер: **Розумом** він усвідомлює те [що у труні лежить тіло його Каті], але не приймає, не вірить, давно закам'яніло серце (В. Козаченко), з другого

боку – базуватись на відчуттях суб'єкта, що ще раз підкреслює можливість виникнення розуміння на основі інтуїції: **Жіночим передчуттям розуміла**, що Стах уболіває за нею (М. Стельмах); Юрко **швидше відчув, ніж зрозумів**, що постріли стихли (В. Козаченко); І Надійка нараз не **думкою, не розумом, а всім своїм еством** починає розуміти і відчувати, що на цих ґрушках, на цій річці та ... на оксамитовій долині не раз і не двічі спочивав погляд очей її найближчих, її рідних (В. Козаченко); Дивилась і не **розумом, не свідомістю, а усім своїм еством, незбагненними ще відчуттями** починала розуміти й переконуватись, що той удар, у який вона щойно вклала всі свої сили і волю, оцей Рубікон... вона перейшла (В. Козаченко); З тих криків годі було щось уторопати. Цигуля **не з слів зрозумів, а просто відчув серцем**, що все провалилося (А. Головка); Кожен тереховець **зрозумів, навіть не зрозумів, а відчув**, що вони відчують його неприязнь (В. Дрозд).

Розуміння може характеризуватись з позиції ясності й чіткості отриманих уявлень: **Добре усвідомлювала**, що відтепер компрометація доктора Безбородька буде подвійною компрометацією докторової Безбородькової (І. Вільде); А Надійка **тепер уже навіть і «не костричилась»**, бо **ясно розуміла**, що й при першій зустрічі «костричилась» лише від досади, від невдоволення з самої себе (В. Козаченко); **Остаточно зрозуміла**, що Безбородько, пошиваючись у пани, вкрав у її сфери не лише правила поведінки за столом чи фасони костюмів (І. Вільде); Він [Фелікс] **ясно усвідомив**, що порятунку не буде (Ю. Яновський).

Взаємозв'язок концептів **РОЗУМІННЯ, ЗНАННЯ** і **РОЗУМ** пов'язаний насамперед із взаємозумовленістю цих ментальних процесів. Розуміння – це впізнавання об'єкта чи ситуації за допомогою органів чуттів чи фізичного контакту, співвіднесення їх з попереднім досвідом. Знання передбачає розуміння, що, в свою чергу, передбачає здатність відрізнити об'єкт розуміння від інших мотивацій в основі виникнення нового знання лежить розуміння існуючого на конкретний момент стану справ у реальному й концептуальних світах.

Знання і розуміння як складники когнітивного процесу взаємопов'язані, взаємозумовлені і передбачають одне одного. Знання як адекватне відображення об'єктивної дійсності включає розуміння, яке, однак, не зводиться до знання, а являє собою логічно побудовану реконструкцію об'єктивної дійсності на основі знань. Разом з тим знання наділене більш об'єктивним характером, воно колективне, в той час як розуміння індивідуальне.

Аналіз мовного матеріалу дає змогу виділити наступні когнітивні ознаки, які характеризують концепт **РОЗУМІННЯ**, що зближує його з концептами **ЗНАННЯ** і **РОЗУМ**: «розуміння сутності явища, процесу, поняття»: Хай ще в загальних рисах, але Павло вже починав розуміти сутність і призначення відділу біоніки Інституту актуальних проблем (М. Дашків); Першою ознакою того є те, що він і почав розуміти красу (В. Винниченко); Візант зрозумів значення слів оракула: тільки сліпі могли не помітити цього благословенного шматка землі... (П. Загребельний); «усвідомлення факту»: І за коротку мить

він зрозумів це одно – оцей смерд Давило і всі, що стоять за ним, небезпечні і не тільки для бояр, воєвод, купців, а для всієї держави (С. Скляр-ренко); Павло починав розуміти, що їхні шляхи розійшлися (М. Дашкієв); «володіння мовою»: Часом він протирав пальцем вухо, ніби воно завважало йому розуміти до кінця оту мову, і ось нарешті він зрозумів усе (О. Довженко); – Дякую, – відповів Отава, – в пропонованому мені обсязі я, вдається, можу досить добре розуміти німецьку мову (П. Загребельний); «здатність розбиратись у чомусь, практичне володіння чим-небудь, уміння робити з предметом те, для чого він призначений»: Хтось, хто розуміється на роверах? (С. Андрухович); І Чередниченко, видно, справді одразу і в належній глибині осягнув цей сумовитий Ягничів шифр, зрозумів його пекуче, щемливе значення (О. Гончар); «знання, ерудитія, розум»: От ви, господа [панове], більш нашого вчилися, то повинні більш і розуміти (М. Кропивницький); Так часом дратуються люди, коли інші, на їхню думку, не хочуть розуміти цілком очевидних речей (Л. Демська).

Лексичними репрезентантами цього поля є насамперед дієслова *розуміти*, *усвідомлювати*, *знати*, *розбиратись*, *тямити*, *метикувати*, *догадуватися*, *додумуватись*, *збагнути*, *зрозуміти*, *зміркувати*.

Кореляцію концептів **РОЗУМІННЯ** і **ДУМКА**, **ТОЧКА ЗОРУ** можна пояснити суб'єктивним змістом мисленнєвих уявлень людей про феномени реального та концептуального світів, що відзначаються індивідуальністю та варіативністю.

До когнітивних ознак, що формують концепт, відносимо «трактування, інтерпретація»: *Під людяністю я розумію здатність несподівано відкриватися, бачити навіть у незнайомому когось найближчого* (Ю. Андрухович); *Це слід було розуміти як знаки: дух катастрофи панував у цьому світі, кінець кінців і присмак апокаліпсиса* (Ю. Андрухович), що реалізуються дієсловами *трактувати*, *потрактувувати*, *ідентифікувати*, *оцінювати*, *розцінювати*, *кваліфікувати*; «думка, точка зору»: *І хоч вона розуміла, що зараз, може, отам*

саме вирішується доля їхнього кохання, може, райком – це кінець їхнім зустрічам і побаченням, що, може, це – страшно й подумати! (О. Гончар), репрезентовану також дієсловами *вважати*, *уявляти*, *представляти*, *мислити*.

Розуміння як шлях пізнання соціуму, усвідомлення внутрішніх станів, потреб, поглядів інших людей, перетинається із концептом **СПІВЧУТТЯ**: *Розумію твій біль, дитино* (Є. Гуцало). До когнітивних ознак, що визначають концепт, відносимо «симпатія», «співчуття», «толерантне відношення», «сприйняття», що реалізуються здебільшого дієсловом *розуміти* та субстантивом *розуміння*: *Спасибі вам усім, мої рідні, за розуміння* (В. Шкляр); *Але тепер, принаймні, я розумію твоє чудне поводження зо мною за останній час* (В. Винниченко). Лексичними репрезентантами номінативного поля *співчуття* можуть також виступати субстантиви *співчуття*, *співпереживання*, *сприйняття*, *прихильність*, дієслова *сприймати*, *приймати*, *співчувати*, *співпереживати*, *схвалювати*, *жаліти*, іменно-дієслівні сполуки *виявляти прихильність*, *виявляти приязність*.

На основі проаналізованого матеріалу та лексикографічних джерел можна стверджувати, що ядром номінативного поля концепту **РОЗУМІННЯ** є слово-репрезент субстантив *розуміння*, ближню периферію концепту складають поля *знання*, *розум*, *думка*, *точка зору*, *співчуття*, диференційований зміст яких формує смислово багатоплановість концепту в українській мові, а інваріантний категоріальний елемент осмислення служить основою об'єднання вказаних концептів в семантичний простір категорії **РОЗУМІННЯ**.

Висновки. Результати здійсненої розвідки засвідчили, що концепт **РОЗУМІННЯ** є відкритою системою, складники якої не лише взаємодіють між собою, а й доповнюють одна одну, утворюючи цілісне поле концепту. Зміст концепту включає в себе те, що людина знає про цей феномен, її емоції, асоціації різного характеру. Мовні засоби являють собою механізм, за допомогою якого стає можливою часткова експлікація смислу та процесів його витлумачення в свідомості.

Список літератури:

1. Апресян Ю.Д. Образ человека по данным языка: попытка системного описания / Ю.Д. Апресян // Вопросы языкознания. – 1995. – № 1. – С. 37-66.
2. Арутюнова Н.Д. Язык и мир человека. – 2-е изд., испр. – М.: Языки русской культуры», 1999. – I-XV, 896 с.
3. Кононенко В.І. Концептологія в лінгвістичному аспекті / В.І. Кононенко // Мовознавство. – 2006. – № 2-3. – С. 113-117.
4. Краткий словарь когнитивных терминов / под. ред. Е.С. Кубряковой. Москва, 1997. – 245 с.
5. Скаб М.В. Закономірності концептуалізації та мовної категоризації сакральної сфери / М.В. Скаб. – Чернівці: Рута, 2008. – 560 с.
6. Словник української мови: [в 11 т.] / АН Української РСР, Ін-т мовознав. ім. О.О. Потебні; редкол.: І.К. Білодід (голова) [та ін.]. – Київ: Наук. думка, 1970–1980. Т. 8: Природа-Ряхтливий / ред. тому: В.О. Винник [та ін.]. – 1977. – 927 с.
7. Штерн І.Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики: Енциклопедичний словник / І.Б. Штерн. – К.: Артк, 1998. – 336 с.

Остапчук Я.В.

Прикарпатский национальный университет
имени Василия Стефаника

ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ КОНЦЕПТА «РОЗУМІННЯ» В УКРАИНСКОЙ ЯЗЫКОВОЙ КАРТИНЕ МИРА

Аннотация

Статья посвящена реконструкции концепта **РОЗУМІННЯ** на материале лексикографических источников и выборке из произведений современной украинской литературы. Концепт **РОЗУМІННЯ** является коммуникативно релевантным концептом украинской концептосферы и репрезентируется многочисленным номинативным полем и сложной когнитивной структурой. Установлены основные мотивирующие признаки, которые отражают механизм формирования и дальнейшего развития концепта. Прослежена корреляция концепта **РОЗУМІННЯ** с другими концептами.

Ключевые слова: картина мира, языковая картина мира, концепт, концептуальный анализ, номинативное поле, когнитивные признаки.

Ostapchuk Ya.V.

Vasyl Stephanyk Precarpathian National University

FUNCTIONING OF THE CONCEPT «ROZYMINNJA» IN UKRAINIAN LINGUISTIC WORDVIEW

Summary

The article is dedicated to the problem of reconstruction of the concept **ROZYMINNJA** on the material of lexicographical sources and set of examples from Ukrainian modern literature. The concept is communicative relevant in Ukrainian conceptsphere and is represented by a numerous nominative field and a complicated cognitive structure. The main motivative features which represent mechanism of formation and further development of the concept are determined. The sources of understanding are analyzed as well. The correlation between the concept **ROZYMINNJA** and other concepts is defined.

Keywords: worldview, linguistic worldview, concept, conceptual analysis, nominative field, cognitive features.